

Міністерство освіти і науки України
Національний технічний університет
«Дніпровська політехніка»

Навчально-науковий інститут економіки
(інститут)

Фінансово-економічний факультет
(факультет)

Кафедра туризму та економіки підприємства
(повна назва)

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
кваліфікаційної роботи ступеня бакалавр

студентки Борлової Ірини Євгенівни

(П І Б)

академічної групи 242-20-1

(шифр)

спеціальності 242 Туризм

(код і назва спеціальності)

за освітньо-професійною програмою «Туризм»

(офіційна назва)

на тему «Організація і проведення волонтерських турів в Україні»

(назва за наказом ректора)

Керівники	Прізвище, ініціали	Оцінка за шкалою		Підпис
		рейтинговою	інституційною	
кваліфікаційної роботи	Белобородова М.В.			
розділів:				
1. Аналітичний	Белобородова М.В.			
2. Проектний	Белобородова М.В.			
Рецензент				
Нормоконтролер	Безугла Л.С.			

Дніпро
2024

ЗАТВЕРДЖЕНО:

завідувач кафедри туризму
та економіки підприємства

_____ Людмила БЕЗУГЛА
(підпис) (ім'я ПРІЗВИЩЕ)
«__» _____ 2024 року

ЗАВДАННЯ
на кваліфікаційну роботу
ступеня бакалавр
(бакалавра, магістра)

Студентці Борловій І.Є. академічної групи 242-20-1
(прізвище та ініціали) (шифр)
спеціальності 242 Туризм
(код і назва спеціальності)
за освітньо-професійною програмою «Туризм»
(офіційна назва)

на тему «Організація і проведення волонтерських турів в Україні»

затверджену наказом ректора НТУ «Дніпровська політехніка» від 31.05.2024 р. № 515-с

Розділ	Зміст	Термін виконання
Аналітичний	Основи залучення волонтерства в громадській та туристичній діяльності	12.06.2024 р.
Проектний	Імплементация волонтерства в сучасному туристичному ринку України	25.06.2024 р.
Оформлення кваліфікаційної роботи бакалавра		28.06.2024 р.

Завдання видано

_____ (підпис керівника)

Марія БСЛОБОРОВА
(ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Дата видачі 27.05.2024 р.

Дата подання до екзаменаційної комісії 01.07.2024 р.

Прийнято до виконання

_____ (підпис студентки)

Ірина БОРЛОВА
(ім'я ПРІЗВИЩЕ)

ЗМІСТ

ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1 ОСНОВИ ЗАЛУЧЕННЯ ВОЛОНТЕРСТВА В ГРОМАДСЬКІЙ ТА ТУРИСТИЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ	7
1.1. Особливості діяльності волонтерських громадських організацій в Україні та у світі	7
1.2. Організаційно-економічна характеристика громадської організації «Яскрава країна»	17
1.3. Діяльність громадської організації «Яскрава країна» у сфері залучення волонтерів	21
РОЗДІЛ 2. ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ ВОЛОНТЕРСТВА В СУЧАСНОМУ ТУРИСТИЧНОМУ РИНКУ УКРАЇНИ	27
2.1. Перспективи розвитку волонтерства як альтернативного виду туризму в Україні	27
2.2. Створення та економічне обґрунтування програми волонтерського туру «Яскраве літо в Карпатах»	35
ВИСНОВКИ І ПРОПОЗИЦІЇ	41
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	44
ДОДАТОК А	46

ВСТУП

Актуальність теми кваліфікаційної роботи. Волонтерські програми поширені як в Україні, так і в усьому світі. Вони досить різноманітні, їх кількість щорічно збільшується в різних країнах світу. Організації, що надсилають волонтерів для участі в різноманітних проєктах – це місцеві чи міжнародні ГО, благодійні організації, університети, природоохоронні агенції, релігійні організації, державні органи та зростаюча кількість комерційних організацій.

Крім волонтерських організацій, все більше комерційних туроператорів відкривають для себе прибуткову сферу бізнесу подорожей і «допомоги». Багато громадських організацій і туроператорів розробляють свої продукти відповідно до запитів мандрівників, які зацікавлені брати участь у короткострокових та авантюрних проєктах. Комерційні оператори та їхні продукти не виправдовують очікувань і тому не можуть реалізувати весь потенціал відповідального волонтерства.

Залучення волонтерів у громадську та туристичну діяльність є важливим аспектом розвитку суспільства та підтримки різних ініціатив. Ефективне використання волонтерів може значно покращити реалізацію проєктів, сприяти соціальній згуртованості та розвитку місцевих громад. Ретельний аналіз та визначення потреб громади або туристичної ініціативи допоможуть з'ясувати, де потрібні волонтери та які завдання вони виконуватимуть.

Волонтери також можуть бути залучені до еко-туристичних проєктів, спрямованих на збереження природи, прибирання територій, посадку дерев тощо, можуть допомагати у проведенні культурних заходів, фестивалів, ярмарків та інших подій, спрямованих на популяризацію місцевої культури та традицій. Важливим аспектом волонтерського туризму є також організація соціальних туристичних програм, де волонтери допомагають вразливим верствам населення, таким як діти, люди похилого віку, люди з обмеженими можливостями.

Волонтерський туризм, як науковий напрям, привертає все більше уваги дослідників. Основні аспекти, що розглядаються у наукових статтях, включають мотивацію волонтерів, вплив на приймаючі громади, а також етичні та соціальні питання, пов'язані з цією формою туризму. Дослідження [1; 2] вказують, що багато волонтерів використовують такі поїздки для самореалізації та розвитку особистих якостей. Вони наголошують на ролі волонтерського туризму у формуванні нових ідентичностей та підвищенні почуття власної цінності у волонтерів.

Дослідження Т. Куваєвої, Л. Безуглої та Т. Герасименко [3; 4; 5] аналізують маркетингові аспекти волонтерської діяльності, а також досліджують деякі аспекти інклюзивного туризму. В роботі [6] відзначається, що волонтерський туризм може сприяти покращенню взаєморозуміння між культурами, але також може призводити до нерівності, якщо не враховуються потреби місцевих громад.

Ці дослідження показують, що волонтерський туризм має значний потенціал для розвитку як альтернативного виду туризму, який може не лише сприяти саморозвитку волонтерів, але й надавати реальну допомогу приймаючим громадам. Проте, важливо враховувати всі можливі ризики та етичні питання, щоб забезпечити стійкий та взаємовигідний розвиток цієї форми туризму.

Мета і завдання дослідження. Метою роботи є методологічне та практичне обґрунтування особливостей організації волонтерського туризму в Україні. Для досягнення мети були сформульовані, поставлені та вирішені такі задачі:

- узагальнити особливості діяльності волонтерських громадських організацій в Україні та у світі;
- надати організаційно-економічну характеристику громадської організації «Яскрава країна»
- проаналізувати діяльність громадської організації «Яскрава країна» з точки зору залучення волонтерів;

– охарактеризувати перспективи розвитку волонтерства як альтернативного виду туризму в Україні;

– розробити та економічно обґрунтувати програму волонтерського туру «Яскрава країна – дітям».

Об'єкт дослідження – волонтерські програми та стажування.

Предмет дослідження – методи та інструменти застосування волонтерських обмінів як нового туристичного напрямку в діяльності громадської організації.

Методи дослідження. При проведенні дослідження застосовувались такі методи наукового пізнання: абстрактно-логічний (теоретичні узагальнення, формулювання висновків), системний підхід, метод структурно-логічного узагальнення, SWOT аналіз, статистично-економічних групувань, графічний (побудова діаграм і графіків динаміки розвитку показників).

Інформаційна база дослідження складається із нормативно-правових актів в сфері громадської та волонтерської діяльності, офіційної статистичної звітності, аналітичних матеріалів та інших наукових досліджень провідних міжнародних та українських вчених.

Практична цінність результатів кваліфікаційної роботи полягає в розробці практичних рекомендацій щодо впровадження волонтерського тури «Яскраве літо в Карпатах» на прикладі діяльності громадської організації «Яскрава країна».

Апробація результатів дослідження. Основні результати дослідження апробовані на II Міжнародній науково-практичній конференції «Відновлення України та її регіонів в контексті глобальних трендів: управління, адміністрування та забезпечення», м. Запоріжжя, 23-24 травня 2024 р.

Структура та обсяг роботи. Основний зміст кваліфікаційної роботи викладено на 43 сторінках. Робота містить 3 таблиці та 12 рисунків, один додаток. Список використаних джерел включає 23 найменування.

РОЗДІЛ 1

ОСНОВИ ЗАЛУЧЕННЯ ВОЛОНТЕРСТВА В ГРОМАДСЬКІЙ ТА ТУРИСТИЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

1.1. Особливості діяльності волонтерських громадських організацій в Україні та у світі

Концепція волонтерського туризму – надання короткотривалих волонтерських послуг, які передбачають високу наповненість програми перебування пригодницькими та сприяючими набуттю різнопланового досвіду активностями – протягом останніх кількох років набула величезного значення [16].

Також можна стверджувати, що концепція волонтерського туризму пов'язана з багатьма іншими категоріями туризму, такими як соціальний туризм, культурний туризм, альтернативний туризм, відповідальний туризм і благодійний туризм (рис. 1.1).

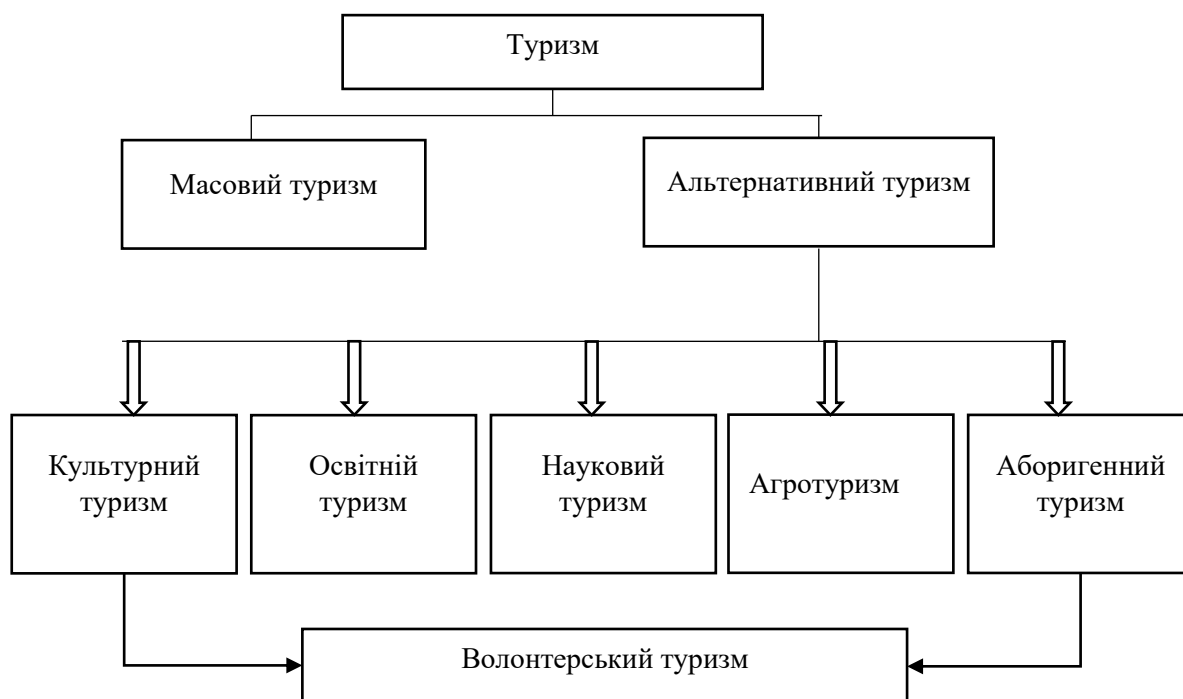

Рисунок. 1.1 – Концепція волонтерського туризму

Джерело: складено автором на основі [1]

В даний час волонтерські організації працюють майже у всіх країнах світу. Найбільш авторитетні з них: Міжнародна асоціація добровольчих зусиль, Всесвітня Громадянська Служба, Волонтерська Програма ООН, Європейська Волонтерська Служба, Координаційна комісія з міжнародної волонтерської служби під егідою ЮНЕСКО, Червоний Хрест, Корпус світу, Грінпіс та ін. , реставраційних, науково-дослідних, соціальних, екологічних, сільськогосподарських та інших програм та проєктів. Всі напрями діяльності волонтерського руху у світі можна розділити на два принципово відмінні типи за формою та принципами організації цього виду діяльності: 1) класичний волонтерський рух; та 2) тури в рамках волонтерського руху [15].

Перший напрям передбачає безоплатну працю (протягом 4–6 годин на день, харчування та розміщення – за рахунок приймаючої сторони) у волонтерських таборах під егідою якоїсь міжнародної некомерційної організації в рамках реалізації актуального соціально значущого проєкту. Розраховані такі програми переважно на молодь. Волонтерські табори бувають абсолютно різних видів: від екологічних до сільськогосподарських. Особливою популярністю користуються такі проєкти у США, Німеччині, Англії, Франції, Іспанії та інших країн.

Другий напрямок передбачає організацію туроператорами турів різної складності та тривалості, які відрізняються від роботи у волонтерських таборах більш комфортним проживанням, менш інтенсивною працею та можливістю використовувати значну частину часу на відпочинок та розважальні програми. Цей різновид волонтерського руху згодом стали називати «філантропічний» або «волонтерський туризм».

Між волонтерством за кордоном з певними організаціями та волонтерським туризмом є певна різниця, адже йдеться про допомогу певному проєкту, як правило, протягом більш тривалого періоду часу. Волонтери пропонують певний тип досвіду, якого бракує проєкту. Є можливість досліджувати околиці та оглянути визначні пам'ятки, але це не головна мета часу, проведеного там. Проєкти впливають на місцеву громаду та навколишнє

середовище та змінюють сферу, на яку вони зосереджені: догляд за дітьми, тварини, проєкти розвитку громад, охорона здоров'я, освіта. Проєкти зазвичай керуються неприбутковими організаціями, які забезпечують надходження коштів на користь громади або реінвестування в організацію.

Особливості ж саме волонтерського туризму полягають у наступному:

- перш за все, акцент робиться на досвіді учасника-волонтера-туриста;
- мета полягає в тому, щоб учасник подорожував і оглянув якомога більше певної місцевості, витративши короткий період часу на певну справу;
- інколи комерційні організації пропонують пакети волонтерського туризму. Це може призвести до того, що кошти спрямовуються на туристичну індустрію, а не на місцеву громаду, хоча це не завжди так;

- будь-хто може приєднатися до проєкту, і для цього не потрібний досвід.

Проєкти волонтерського туризму протікають через інші форми цієї галузі, роблячи форму туризму більш доступною для ширшого кола мандрівників.

Однак, незважаючи на всі переваги, якими відзначається волонтерство як вид туризму, не можна не згадати і про критику цього явища в колах науковців і практиків. Саме вони запропонували іронічну назву цього виду туризму – «волонТуризм». Серед негативних явищ, які можуть бути спричинені волонтерським туризмом називають:

- низька якість праці волонтерів, що часто тягне за собою необхідність виправлення їхніх помилок місцевими робітниками;

- при суттєвому поширенні волонтерства місцеві жителі можуть відчувати суттєві складнощі при пошуку роботи;

- волонтерство – несерйозна робота для студентської молоді;

- закріплення статусу «бідних» країн, яким весь час потрібна волонтерська допомога.

Пропонуємо розглянути міжнародний досвід на прикладі двох відомих компаній, так як «G Adventures» [7] та «Discover Corps» [8]. Ці компанії успішно почали імплементувати волонтерський туризм ще на початку 2000-х років, при чому перша виросла від маленької агенції, яка продавала тури

Латинською Америкою, до компанії, що має більше 200 тис. постійних клієнтів по всьому світу.

Якщо поглянути на сайт першої компанії, який нещодавно зазнав змін в бік інтерактивності та динамічності для отримання уваги потенційного клієнта компанії, то можна ознайомитись із результатами її діяльності (рис. 1.2).

Компанія «Discover Corps» займається волонтерським туризмом вже майже 6 років, її маржинальність становила 9 мільйонів доларів США за 2021 рік, унікальністю є те, що компанія концентрується на організації волонтерських проєктів Кубі.

Рисунок 1.2 – Результати роботи підприємства «G Adventures»

Джерело: [7]

Отже, практика відпустки окремих осіб у волонтерські поїздки є відносно новою формою туризму, яка швидко розвивається (хоча її не можна вважати робочою відпусткою, оскільки волонтерам не платять за роботу). Волонтерство – це давня діяльність, але поєднання волонтерства та туризму є порівняно новим, і ми вже спостерігаємо зростаючі зміни у сучасному світі завдяки такому виду туризму. До того ж це дуже прибутковий в соціальному вимірі напрямок, який несе покращення економіки, суспільного середовища, екології, тощо.

Волонтерство є невід'ємною частиною суспільства, і з тим, як подорожі стають все більш доступними, волонтери почали з'являтися в туристичній індустрії. Існує багато організацій, як-от Projects Abroad, які пропонують

різноманітні проекти волонтерського туризму. Можливості волонтерства, як правило, розташовані в нерозвинених країнах, таких як; Непал, Гана, Камбоджа та Південна Африка.

На сьогодні в Україні існує значна кількість громадських організацій, які здійснюють волонтерську діяльність, проте волонтуризм як напрям туризму є недостатньо популярним серед українців. Основними причинами такої тенденції, на нашу думку, є низька мотивація молодих людей, а також низька обізнаність серед молоді щодо міжнародних волонтерських проєктів.

За даними опитування, що проводилось ООН, серед українських волонтерів переважна кількість має вищу освіту 53%. Повна статистика приведена на рис. 1.3.

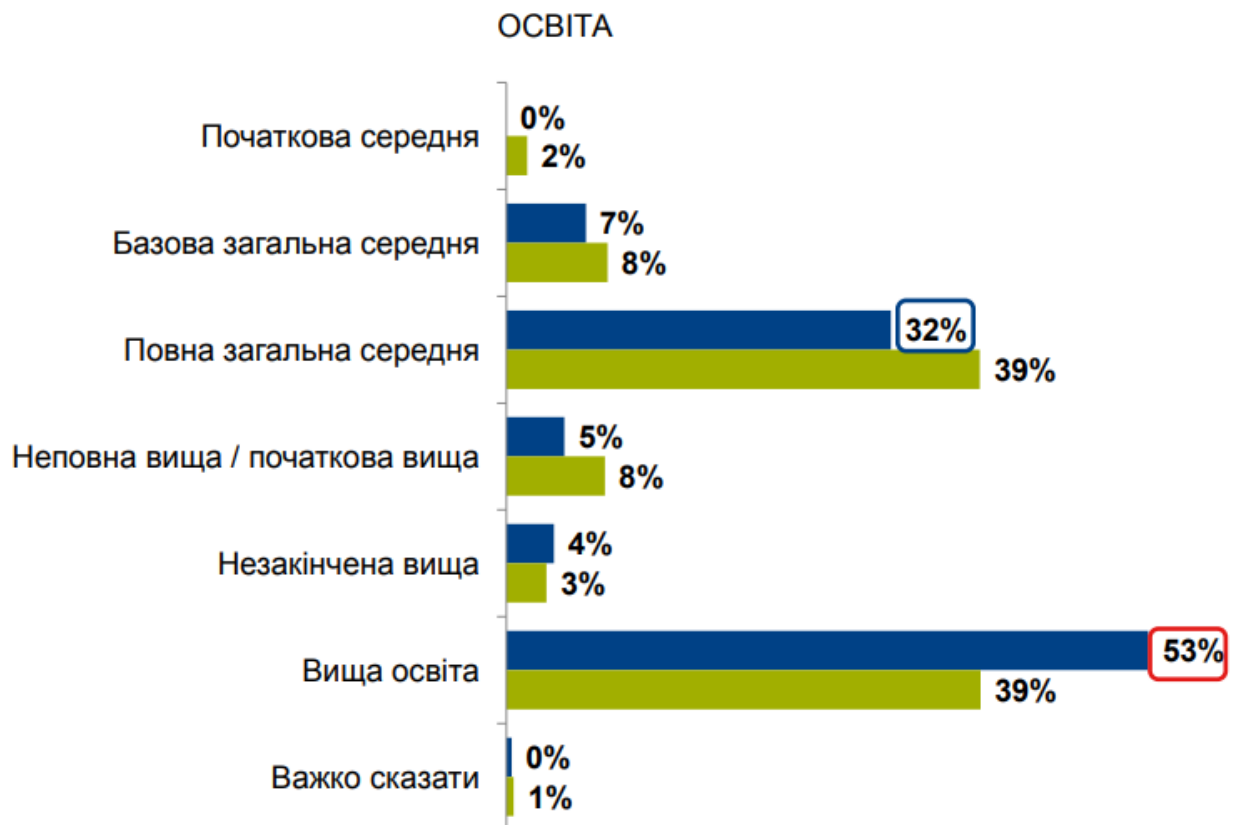

Рисунок 1.3 – Рівень освіти волонтерів в Україні станом на 2021 рік

Джерело: [9]

Характерною особливістю розвитку волонтерського руху в цей період стало залучення соціальних мереж до підтримки та поширення громадянських ініціатив, які здебільшого функціонували у форматі «неформальних

волонтерських груп». Інформаційні технології допомогли створити нову якість комунікації між однопідприємцями, пришвидшили термін виведення волонтерських проєктів на рівень їх практичної реалізації.

Також існує ряд платформ, які консолідують інформацію про численні волонтерські проєкти і дозволяють бажаним обрати саме те, що їм цікаво (рис. 1.4).

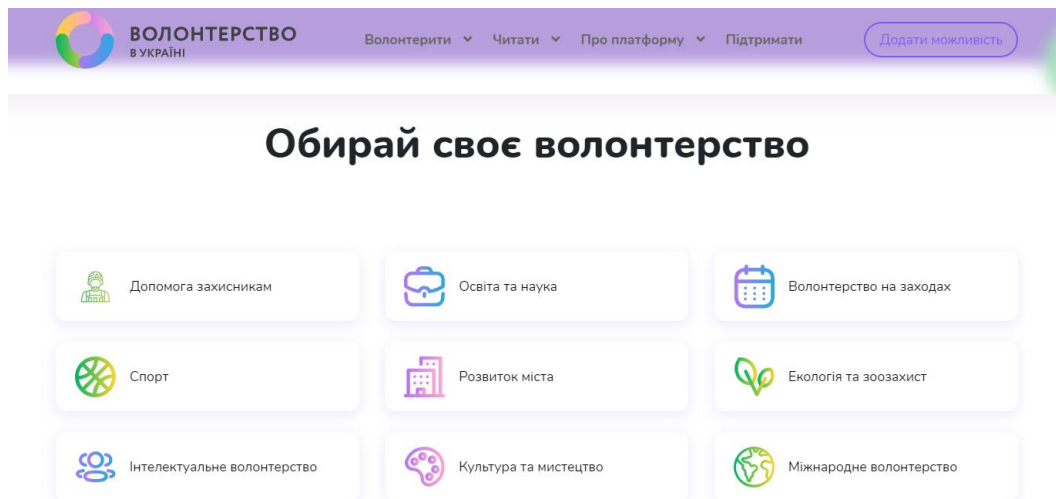

Рисунок 1.4 – Платформа «Волонтерство в Україні», створена Unicef та SoftServe

Джерело: [10]

Платформа стане компасом для пошуку можливостей та допоможе обрати волонтерство до душі. Тут можна познайомитись з громадськими та благодійними організаціями, почитати про перші кроки у волонтерстві, знайти історії змінотворців країни та дізнатись про різні сфери волонтерської допомоги й подати заявку на проєкти, які тебе цікавлять. Для досвідчених волонтерів платформа дає можливість знайти заявки в міжнародних організаціях, познайомитись із новими напрямками та урізноманітнити волонтерську діяльність.

Якщо ж фізичні особи або компанії шукають волонтерів для власного проєкту чи організації, платформа допоможе знайти надійних та відповідальних людей, які поділятимуть відповідні цінності. Тут можна зареєструвати як велику громадську чи благодійну організацію, так і локальний проєкт,

волонтерську групу чи ініціативу й розповісти про вашу діяльність на власній сторінці. Якщо потрібна допомога волонтерів, можна створити власну можливість та знаходити помічників для змін у світі.

Динаміку зростання кількості громадських організацій в Україні наведено в табл. 1.1.

Таблиця 1.1 – Громадські організації в Україні (КВЕД 94.99), динаміка за регіонами, 2021-2023 рр.

Назва області	2021	2022	2023	Темп приросту, 2022/2021	Темп приросту, 2023/2021
Україна, всього	89933	93046	95757	3.46%	6.48%
Вінницька	2882	3018	3121	4.72%	8.29%
Волинська	2072	2152	2207	3.86%	6.52%
Дніпропетровська	5470	5629	5822	2.91%	6.44%
Донецька	4963	4989	4918	0.52%	-0.91%
Житомирська	2345	2418	2423	3.11%	3.33%
Закарпатська	2598	2690	2786	3.54%	7.24%
Запорізька	3372	3438	3498	1.96%	3.74%
Івано-Франківська	2966	3099	3160	4.48%	6.54%
Київська	5649	5811	5992	2.87%	6.07%
Кіровоградська	1776	1833	1874	3.21%	5.52%
Луганська	2833	2839	2779	0.21%	-1.91%
Львівська	6490	6772	7032	4.35%	8.35%
Миколаївська	2269	2288	2338	0.84%	3.04%
Одеська	5745	5949	6072	3.55%	5.69%
Полтавська	2618	2708	2791	3.44%	6.61%
Рівненська	1936	2016	2101	4.13%	8.52%
Сумська	2101	2176	2252	3.57%	7.19%
Тернопільська	1856	1924	1979	3.66%	6.63%
Харківська	4203	4364	4514	3.83%	7.40%
Херсонська	1906	1923	1912	0.89%	0.31%
Хмельницька	2123	2221	2323	4.62%	9.42%
Черкаська	2349	2417	2485	2.89%	5.79%
Чернівецька	1632	1710	1783	4.78%	9.25%
Чернігівська	1729	1771	1817	2.43%	5.09%
м.Київ	16050	16891	17778	5.24%	10.77%

Джерело: складено автором на основі [11]

Станом на початок 2023 року згідно з даними Міністерства соціальної

політики України, налічується 1375 зареєстрованих громадських організацій, що залучають осіб до впровадження волонтерської діяльності на території України.

Кількість громадських організацій зростала щороку, з 89933 у 2021 році до 95757 у 2023 році, з темпом приросту 3.46% за 2022 рік та 6.48% за 2023 рік. Це свідчить про зростання громадської активності в країні. Області з найбільшим темпом приросту (2023/2021): м. Київ: 10.77%, Хмельницька: 9.42%, Чернівецька: 9.25%, Рівненська: 8.52%, Вінницька: 8.29%.

Області з найменшим темпом приросту (2023/2021): Донецька: -0.91%, Луганська: -1.91%, Херсонська: 0.31%, Миколаївська: 3.04%, Житомирська: 3.33%.

Вінницька область показала стабільне зростання: 4.72% за 2022/2021 та 8.29% за 2023/2021. Дніпропетровська область має нижчий, але стабільний приріст: 2.91% та 6.44%. Донецька та Луганська області демонструють негативну динаміку, що є наслідком військових дій та нестабільної ситуації в регіоні. Всі області, окрім зазначених, показують позитивні темпи приросту в 2023 році. Місто Київ та Хмельницька область мають найбільше зростання, що може свідчити про високий рівень розвитку інфраструктури та громадської активності в цих регіонах. Загальна тенденція зростання кількості громадських організацій в Україні є позитивною. Регіони, які мають високі темпи приросту, можуть бути перспективними для громадської діяльності та соціальних проєктів (рис. 1.5).

Щодо волонтерського туризму в Україні, то варто зазначити, що на даний час це не є самостійним напрямом туризму. Вітчизняні туроператори не пропонують споживачам подібних подорожей. Проте, волонтерський рух і діяльність волонтерських організацій формують теоретичну і практичну базу для розвитку таких подорожей у майбутньому. У світовій практиці громадські організації, які провадять волонтерську діяльність, об'єднуються з туроператорами, що сприяє збільшенню і кількості волонтерських організацій, і обсягів фінансових ресурсів. Для туроператорів об'єднання з волонтерськими

організаціями є способом диверсифікації доходів. Водночас туроператори, працюючи на партнерських засадах з громадськими організаціями, діляться з ними своїм туристичним досвідом [15].

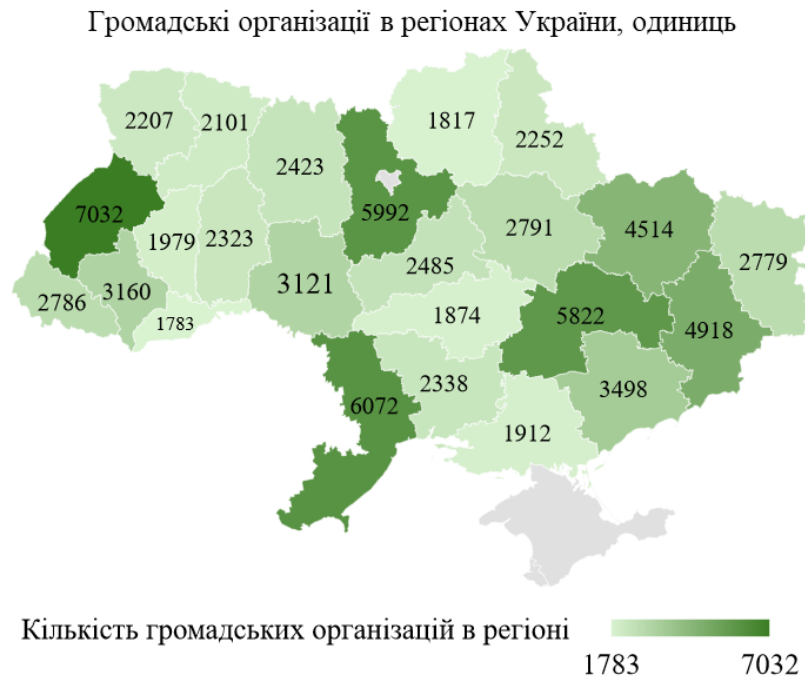

Рисунок 1.5 – Розподіл активних громадських організацій за регіонами України в 2023 році, одиниць

Джерело: складено автором за даними [11]

Отже, можемо зробити висновки, що існує значна кількість громадських організацій, які здійснюють волонтерську діяльність, проте волонтерство як напрям туризму є недостатньо популярним серед українців. Основними причинами такої тенденції, на нашу думку, є низька мотивація молодих людей, а також низька обізнаність серед молоді щодо міжнародних волонтерських проєктів.

Стан економіки України свідчить про нові можливості розвитку туристичної сфери нашої країни, яка в свою чергу пов'язана з волонтерською діяльністю. З 2017 року працює ГО «Українська волонтерська служба», яка популяризує волонтерські проєкти серед учнівства та студентства, реалізує проєктну діяльність, висвітлює соціально важливі питання (рис. 1.6.).

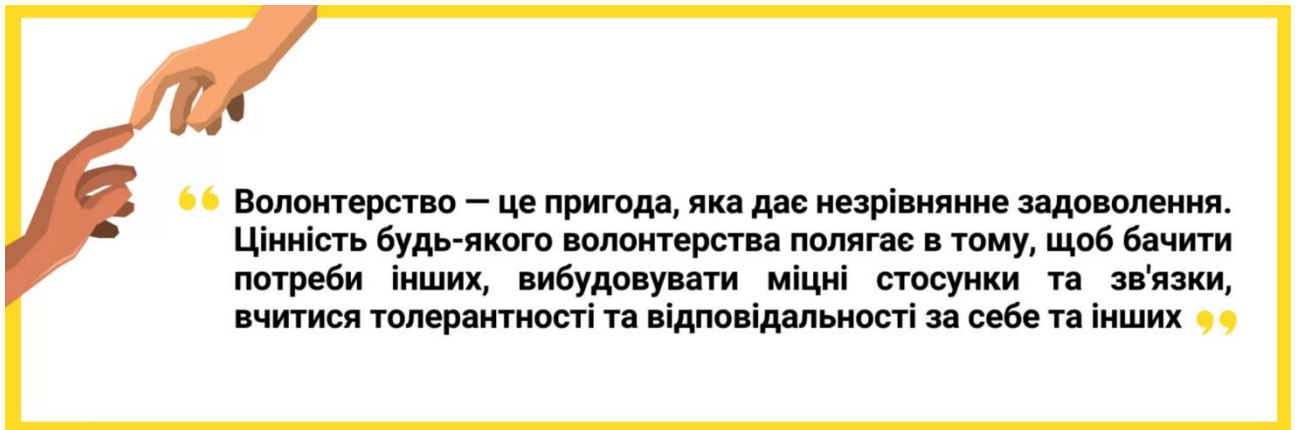

Рисунок. 1.6 – Популяризація волонтерства, автор: Українська волонтерська служба

Джерело: [9]

Ще однією популярною волонтерською організацією України є ВМГО «АЙСЕК в Україні». AIESEC (колишня аббревіатура з фр. Association internationale des étudiants en sciences économiques et commerciales) – це міжнародна молодіжна некомерційна, неполітична, незалежна організація, повністю керована молоддю у віці від 18 до 29 років, метою якої є мир і реалізація лідерського та професійного потенціалу молоді шляхом міжкультурного обміну.

Інноваційний підхід до розвитку молоді зосереджується на активній лідерській ролі, розвитку персональних та професійних якостей, побудові мережі контактів та вмінні вносити позитивні зміни в суспільство. Об'єднує студентів та молодих спеціалістів, які цікавляться проблемами у світі, лідерством та менеджментом. Організація AIESEC надає можливість стати учасником міжнародних стажувань у таких напрямках:

Розглянемо два проекти, які пропонуються організацією в регіоні.

1. Global Volunteer - це волонтерський досвід за кордоном, який дає змогу працювати над проектами, що допомагають розв'язувати соціальні проблеми. Завдяки цим проектам, посилюється співпраця між людьми, а також створюється стабільне та здорове майбутнє. Тривалість волонтерського

стажування - 6 тижнів. (далі OGV – outgoing global volunteer).

2. Global Talent – це професійні оплачувані стажування від 3 до 12 місяців для людей віком від 21 до 30 років, що дозволяють покращити професійні навички та кар'єру в іноземному оточенні за кордоном. (далі OGT – outgoing global talent) [12].

План залучення волонтерів до Global Volunteer в Дніпропетровській області на перший семестр 2022-2023 років, був виконаний на 90%. Згідно із планом, 22 волонтери мали поїхати на стажування за кордон, по факту поїхали 24, що означає, що план був переповнений на 109%.

1.2. Організаційно-економічна характеристика громадської організації «Яскрава країна»

Повна назва: ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ «ЯСКРАВА КРАЇНА», код ЄДРПОУ 35862919. Організація зареєстрована 14.04.2008 р. і провадить діяльність вже більше 16 років.

Адреса: Україна, 49000, Дніпропетровська обл., місто Дніпро, Ж/М Тополя - 2, будинок 28, корпус 2, квартира 40. Керівник і засновники: Обласова Ольга Ігорівна, Супрун Наталія Іванівна, Співаковська Олена Яківна [13].

Основний вид діяльності: 94.99 Діяльність інших громадських організацій, н.в.і.у.

Громадська організація «Яскрава країна» займається різноманітними культурними та освітніми проектами в Україні. Вона спрямована на розвиток творчих здібностей молоді, організацію фестивалів, конкурсів та інших заходів, що сприяють популяризації української культури та мистецтва.

Основні напрями діяльності організації включають:

- проведення культурних та мистецьких заходів.
- організація конкурсів та фестивалів для дітей та молоді;
- підтримка та розвиток талановитих дітей та молоді.
- освітні програми та тренінги.

Для аналізу фінансового стану ГО «Яскрава країна», розглянемо звітність малого підприємства за 2022-2023 рр. Узагальнену інформацію по основним статтям балансу наведено в табл. 1.2.

Таблиця 1.2 – Аналіз фінансової звітності ГО «Яскрава країна»

Назва рядка, тис. грн	2021	2022	2023	Темп приросту, %
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги, тис. грн	30,00	12,50	39,00	212,0%
Гроші та їх еквіваленти, тис. грн	5,00	0,10	214,40	214300,0%
Зобов'язання за товари, роботи, послуги, тис. грн	23,00	24,80	23,90	-3,6%
Доходи майбутніх періодів	24,00	0,00	241,70	-
Баланс, тис. грн	48,00	24,80	265,60	971,0%

Джерело: складено автором на основі [14]

Дебіторська заборгованість значно зменшилась у 2022 році, але різко зросла у 2023 році, що вказує на значні коливання в платоспроможності клієнтів або умовах розрахунків. Значне зростання грошових коштів та їх еквівалентів у 2023 році свідчить про покращення ліквідності та, можливо, про отримання значних надходжень або ефективне управління грошовими потоками. Зобов'язання за товари, роботи та послуги залишаються відносно стабільними, зі зменшенням на 3,6% у 2023 році порівняно з 2022 роком.

Відсутність доходів майбутніх періодів у 2022 році та різке зростання у 2023 році може свідчити про отримання значних авансових платежів або передплат на майбутні періоди. Значне збільшення балансу у 2023 році вказує на суттєве зростання активів або капіталу підприємства, що може бути результатом вдалого фінансового менеджменту або суттєвих операційних змін.

Фінансові показники компанії демонструють значні коливання за аналізований період. Найбільш помітні зміни у 2023 році, де спостерігається значне зростання дебіторської заборгованості, грошових коштів та доходів майбутніх періодів, що в сукупності призвело до суттєвого зростання балансу. Ці зміни можуть вказувати на покращення фінансового стану компанії, хоча

велика дебіторська заборгованість потребує пильного контролю для забезпечення своєчасних розрахунків.

Проаналізуємо звіт про фінансові результати за аналогічний період (табл. 1.3).

Таблиця 1.3 – Звіт про фінансові результати ГО «Яскрава країна»

Назва рядка, тис. грн	2021	2022	2023	Темп приросту, %
Чистий дохід від реалізації продукції, тис. грн	1794,00	1582,90	6687,40	76,3%
Собівартість реалізованої продукції, тис. грн	1479,00	1570,10	6655,10	76,4%
Інші операційні витрати, тис. грн	315,00	12,80	9,10	-40,7%
Інші доходи, тис. грн	-	-	-	-
Інші витрати, тис. грн	-	-	23,20	-
Разом доходи, тис. грн	1794,00	1582,90	6687,40	76,3%
Разом витрати, тис. грн	1794,00	1582,90	6687,40	76,3%

Джерело: складено автором на основі [14]

Зростання доходу в 2023 році на 5104,50 тис. грн, що свідчить про суттєве покращення продажів або послуг. Зростання собівартості на 5085,00 тис. грн вказує на збільшення витрат на виробництво або закупівлю товарів і послуг. Основний приріст відбувся за рахунок зростання дебіторської заборгованості та грошових коштів. Чистий дохід суттєво зріс, як і собівартість реалізованої продукції. Організація покриває всі свої витрати доходами. Фінансові показники компанії демонструють значне зростання як доходів, так і витрат у 2023 році. Чистий дохід від реалізації продукції та собівартість реалізованої продукції зросли на 76,3% і 76,4% відповідно.

Це вказує на збільшення обсягів виробництва та продажів. Інші операційні витрати значно зменшилися, що свідчить про ефективне управління витратами. Загалом, фінансові результати компанії у 2023 році свідчать про позитивну динаміку зростання та стабільний розвиток.

Згідно із [14], ГО «Яскрава країна» протягом 2016-2021 рр. отримала 4.55 млн. грн в рамках тендерних закупівель, найбільше транзакцій на суми 1,78 млн. грн та 1,79 млн.грн було отримано відповідно в 2019 та 2021 рр. (рис. 1.7).

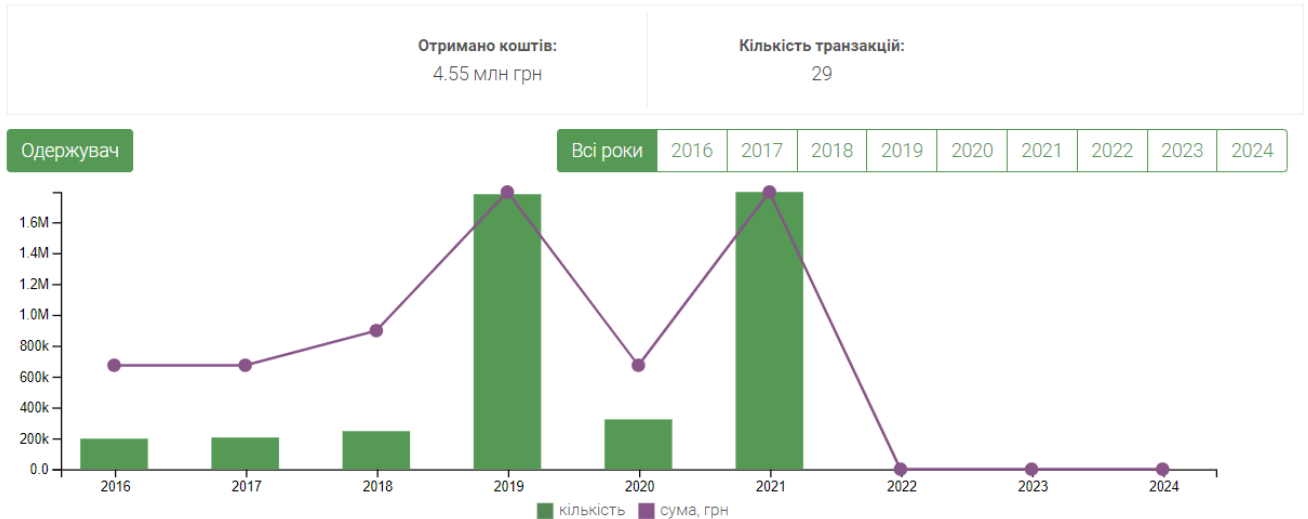

Рисунок 1.7 – Публічні фінанси ГО «Яскрава країна»

Джерело: [14]

Це, в першу чергу, грантовий проєкт Українського культурного фонду (протягом 2021 р.). Від початку війни ГО «Яскрава країна» в тендерних закупівлях участь не бере.

Також контрагентам ГО «Яскрава країна» є КЗ «Слобожанський селищний центр фізичного здоров'я населення «Спорт для всіх» (організація міжнародного форуму); Дніпропетровська обласна організація всеукраїнського об'єднання ветеранів (послуги з організації урочистої церемонії проєкту «Легенди Старого Кодака»); Полтавський міський центр позашкільної освіти Полтавської міської ради (проведення культурно-мистецької акції-виступу циркової студії «Крафт»); Відділ культури та туризму Решетилівської районної державної адміністрації (послуги з організації участі у XI Всеукраїнському фестивалі-конкурсі «Яскрава країна в Трускавці») тощо.

Згідно з наявною інформацією, станом на останні звіти, фінансовий стан організації можна охарактеризувати наступним чином:

1. Доходи та витрати: Основні доходи організації надходять від проведення культурних заходів, фестивалів, конкурсів, а також від грантів та спонсорських внесків. Витрати включають організаційні витрати на проведення заходів, оплату праці співробітників, маркетингові та адміністративні витрати.

2. Судові справи та зобов'язання: судові позови в 2015 році свідчить про те, що організація має досвід у подоланні фінансових викликів.

3. Фінансові ресурси та підтримка: «Яскрава країна» активно залучає фінансову підтримку з різних джерел, включаючи міжнародні гранти, спонсорські внески від приватних осіб та компаній, що дозволяє їм продовжувати свою діяльність навіть у складних умовах.

1.3. Діяльність громадської організації «Яскрава країна» у сфері залучення волонтерів

Громадська організація «Яскрава країна» активно займається залученням волонтерів для реалізації своїх проєктів. Ось деякі ключові аспекти їхньої діяльності в цій сфері [15]:

1. Організація волонтерських програм

«Яскрава країна» розробляє та проводить різноманітні волонтерські програми, спрямовані на підтримку різних соціальних, культурних та екологічних ініціатив. Наприклад, це екологічні акції: прибирання територій, озеленення міських зон, заходи з переробки відходів; соціальні проєкти: допомога дітям-сиротам, людям похилого віку, малозабезпеченим сім'ям; культурні заходи: організація фестивалів, виставок, культурних подій, які сприяють популяризації української культури.

Для підвищення ефективності роботи волонтерів організація проводить навчальні сесії та тренінги. Ці заходи спрямовані на розвиток навичок управління проєктами, комунікації, першої медичної допомоги тощо. «Яскрава країна» також проводить активні інформаційні кампанії в соціальних мережах, на своєму сайті та через партнерські ЗМІ. Це допомагає привернути увагу до

волонтерських ініціатив та залучити нових учасників.

Організація співпрацює з університетами, школами та компаніями для залучення студентів та працівників до волонтерської діяльності. Це можуть бути спільні проєкти, волонтерські ярмарки, презентації та інші заходи.

Організація створює та підтримує онлайн-платформи для координації волонтерської діяльності. Такі платформи дозволяють легко знаходити інформацію про поточні проєкти, реєструватися для участі, спілкуватися з іншими волонтерами. «Яскрава країна» веде прозору звітність щодо своєї діяльності, що включає звіти про використання коштів, досягнення проєктів та інші важливі аспекти. Це підвищує довіру до організації та залучає більше волонтерів.

Серед успішних проєктів із залученням волонтерів-туристів слід назвати фестиваль «Таланти України»: залучення волонтерів для організації культурного фестивалю, присвяченого традиціям та культурі України; екологічний проєкт «Чиста планета»: акція з прибирання сміття в парках та лісах, озеленення міських територій; соціальна програма «Діти – наше майбутнє»: допомога дітям-сиротам, безкоштовна організація свят у навчальних закладах інтернатного типу та на території літнього театру в Одесі (рис. 1.8).

Рисунок 1.8 – Волонтери фестивалю «Таланти України» від ГО «Яскрава країна»

Джерело: [15]

Для підтримки мотивації волонтерів організація використовує різні методи: подяки, сертифікати, нагороди для найактивніших волонтерів; зустрічі, пікніки, вечірki для волонтерів; можливість брати участь у міжнародних проєктах, конференціях, отримання нових знань та досвіду. Чинники мотивації волонтерів-туристів ГО «Яскрава країна» можна загалом розділити на такі підгрупи (рис. 1.9):

Рисунок 1.9 – Чинники мотивації до волонтерського туризму

Джерело: узагальнено автором

Організація підтримує участь українських дітей та молоді у міжнародних конкурсах і фестивалях, що сприяє культурному обміну та підвищенню рівня

професійної підготовки учасників, наприклад «Summer art fest» в Болгарії, дні української культури в Каталонії, де протягом 4-ї тижнів для мешканців і туристів Льорет де Мар виступали хореографічні, вокальні, хорові колективи. Варто відмітити проєкт «Різдво разом з Україною». Організація регулярно проводить освітні заходи, де талановиті викладачі та митці діляться своїм досвідом з молодими учасниками. Це дозволяє учасникам отримати нові знання та вдосконалити свої навички. Важлива складова діяльності організації полягає в просуванні доступності та інклюзивності. «Яскрава країна» активно залучає до своїх заходів дітей з особливими потребами, сприяючи їх соціалізації та розвитку через творчість.

Організовано поїздку дітей-учасників творчих колективів до країн Європи (Польща, Литва, Латвія, Фінляндія), під час якої вони дали концерти у європейських дипломатичних колах, продемонструвавши українські звичаї святкування Різдва та розказали європейським високопосадовцям про війну очима дітей через пісні, танці, творчі номери. Також передали українські книжки до міських бібліотек міст Еспоо і Гельсінкі, величезного культурного центру Vuotalo на острові Vuosaari.

Місія «Яскравої країни» полягає у створенні сприятливих умов для творчого розвитку молоді, популяризації української культури та сприянні культурному обміну між країнами. «Яскрава країна» відома своєю професійною організацією заходів та високим рівнем проведення фестивалів, що робить її однією з провідних організацій у сфері культурного розвитку в Україні.

В 2023 році «Яскрава країна» організувала польсько-український форум «Молодіжний обмін «Better together». Програма молодіжного обміну «Picture of Human Rights» за участю студентів з Польщі та України стала складовою проєкту Польсько-української Ради обміну молоді, метою якого є міжкультурний діалог, і який реалізується за сприяння Міністерства освіти і науки Республіки Польща. Молодіжний обмін «Better together» є надзвичайно цінним джерелом досвіду та знань про цінності та стандарти української та

польської культур, дозволяє пізнати традиції обох народів, виокремити спільні цінності та допомагає студентській молоді краще пізнати одне одного.

Аналізуючи діяльність ГО «Яскрава країна», можна виділити кілька можливих негативних моментів та викликів, з якими організація може стикатися.

1. Фінансова залежність. Організація може бути фінансово залежною від грантів та благодійних внесків, що може створювати нестабільність у фінансуванні проєктів. Відсутність стабільного джерела доходу може обмежувати можливості реалізації довгострокових проєктів та ініціатив.

2. Бюрократичні перешкоди. Процеси отримання грантів, дозвільних документів та інших форм підтримки часто пов'язані з бюрократичними процедурами. Це може затримувати реалізацію проєктів та знижувати ефективність діяльності організації.

3. Конкуренція за ресурси. На ринку громадських організацій існує велика конкуренція за фінансування, спонсорські кошти та підтримку з боку державних і міжнародних інституцій. Це може ускладнювати отримання необхідних ресурсів для реалізації проєктів.

4. Залежність від волонтерів. Багато проєктів ГО "Яскрава країна" можуть значною мірою залежати від волонтерів. Недостатня кількість волонтерів або їхня непередбачуваність може вплинути на якість та своєчасність виконання проєктів.

5. Обмеженість впливу. Незважаючи на активну діяльність, організація може мати обмежений вплив на широку аудиторію через недостатність ресурсів для маркетингу та PR. Це може обмежувати поширення інформації про проєкти та залучення нових учасників.

6. Соціально-політичні ризики. Зміни в соціально-політичному середовищі можуть впливати на діяльність організації. Політична нестабільність, зміни в законодавстві або негативні економічні умови можуть створювати додаткові виклики для ГО «Яскрава країна».

7. Труднощі в оцінці ефективності. Вимірювання соціального впливу та

ефективності реалізованих проєктів може бути складним завданням. Недостатня кількість інструментів та методів оцінки може ускладнювати демонстрацію результатів діяльності перед спонсорами та партнерами.

8. Проблеми з прозорістю. Хоча організація може прагнути до прозорості, будь-які підозри або реальні випадки непрозорого використання коштів можуть негативно вплинути на репутацію та довіру до організації.

Хоча ГО «Яскрава країна» робить значний внесок у розвиток культурних, освітніх та соціальних ініціатив в Україні, існують певні виклики та ризики, які можуть впливати на ефективність та стабільність її діяльності. Подолання цих викликів вимагає ретельного планування, гнучкості та постійної роботи над покращенням процесів управління та залучення ресурсів.

Діяльність громадської організації «Яскрава країна» у сфері залучення волонтерів є багатогранною та систематичною. Організація використовує різні методи та підходи для ефективного залучення та підтримки волонтерів, що сприяє успішній реалізації їхніх проєктів та ініціатив.

РОЗДІЛ 2

ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ ВОЛОНТЕРСТВА В СУЧАСНОМУ ТУРИСТИЧНОМУ РИНКУ УКРАЇНИ

2.1. Перспективи розвитку волонтерства як альтернативного виду туризму в Україні

Суть волонтерського туризму в період воєнного часу – персональна адресна допомога постраждалим, можливість проявити емпатію. Це може бути особиста доставка та передача матеріальної допомоги, фізична допомога у відбудові зруйнованого чи пошкодженого житла цивільного населення, а також допомога вимушено переселеним громадянам, які втратили житло та майно та переїхали в інші, більш безпечні регіони України. Допомога може бути різною – все залежить від нагальних потреб постраждалих, яким окрім матеріальної допомоги, також важлива психологічна моральна підтримка.

Наприклад, українська туристична компанія «Загор'є» приєдналась до Меморандуму, задекларувавши, безпосередню комунікацію із закордонними партнерами та організацію волонтерських турів, відповідно до заявлених потреб постраждалих, задіявши для цих цілей також власний волонтерський портал – благодійну донатну платформу для ЗСУ та гуманітарних проєктів.

Головна мета підписаного меморандуму «об'єднати зусилля всіх зацікавлених сторін для підтримки розвитку культури та запобігання руйнуванню Культурної спадщини України внаслідок повномасштабної військової агресії росії та створити комунікаційну платформу між бізнес-середовищем, громадами, освітніми установами, організаціями «третього сектору», державними інституціями, грантодавчими організаціями, представниками міжнародної спільноти, щодо розвитку солідарного та волонтерського туризму, як інноваційної концепції відродження туризму та підтримки територіальних громад у воєнний та повоєнний час в Україні».

Цікавою з точки зору перспективи організації волонтерського туризму є

діяльність ГО «Будуємо Україну Разом» (БУР). БУР є громадською організацією, яка зосереджена на волонтерській діяльності, зокрема на організації будівельних таборів. Їхні табори проводяться в різних регіонах України, де волонтери допомагають відновлювати будинки, школи та інші об'єкти соціальної інфраструктури (рис. 2.1). Аналіз діяльності цієї організації дозволяє виявити ключові аспекти їхнього впливу.

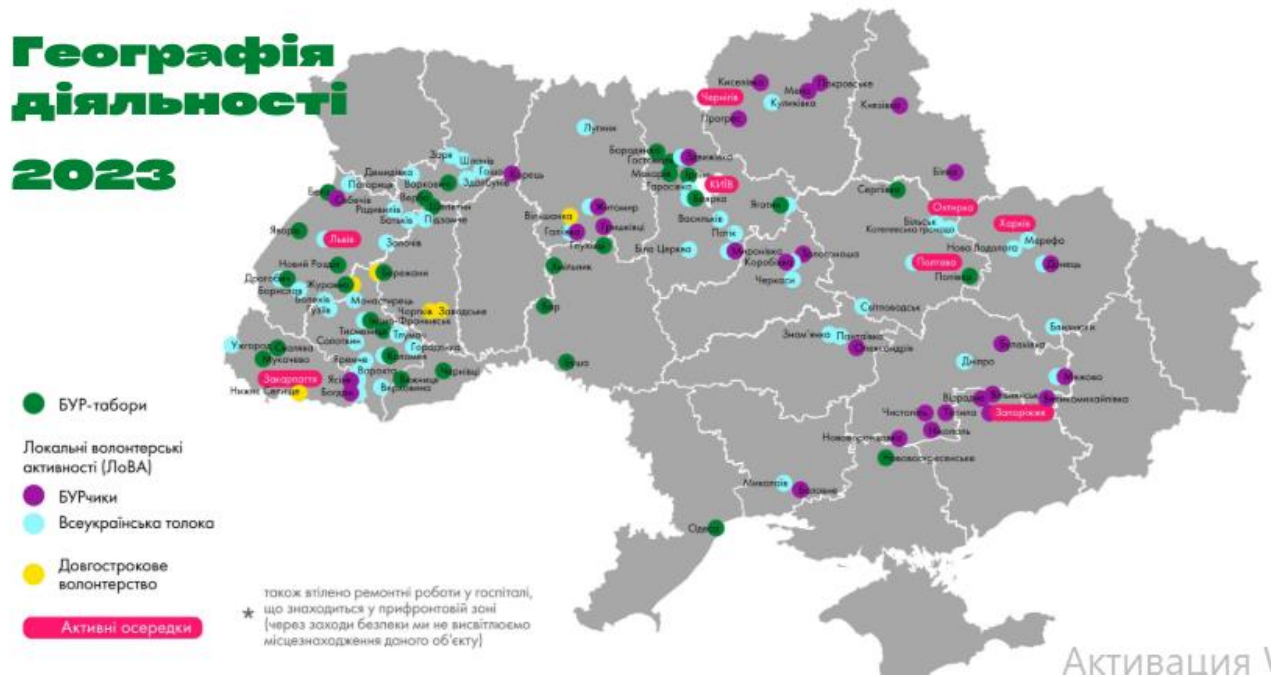

Рисунок 2.1 – Географія діяльності ГО «БУР» в 2023 році

Джерело: [16]

Місія – відновлення пошкоджених або зруйнованих об'єктів в Україні, сприяння розвитку місцевих громад, залучення молоді до активного громадянського життя. Ціль: Відновлення житла та соціальної інфраструктури, розвиток волонтерського руху, формування позитивного іміджу волонтерства.

Табори БУР, як видно з рис.2.1, проводяться у різних регіонах України, зокрема в зонах, постраждалих від військових дій або природних катастроф. Учасниками є волонтери з різних міст України та з-за кордону. Це можуть бути як молоді люди, так і дорослі, які прагнуть допомогти. Табори зазвичай тривають від кількох днів до кількох тижнів, в залежності від обсягів роботи та

складності проєктів.

Основні види діяльності: відновлення житлових будинків, шкіл, дитячих садків, лікарень та інших соціально важливих об'єктів, організація культурних та освітніх заходів для місцевих громад, проведення тренінгів та майстер-класів, озеленення територій, прибирання сміття, створення громадських просторів.

З 2014 року організація провела десятки таборів по всій Україні. Відновлено понад 100 об'єктів різного призначення. Участь взяли тисячі волонтерів з різних країн, що сприяло міжнародній підтримці та співпраці. Основні джерела фінансування діяльності ГО – це гранти від міжнародних організацій, пожертви від приватних осіб та компаній, підтримка місцевих органів влади.

ГО «Будуємо Україну Разом» виконує важливу роль у відновленні інфраструктури та розвитку волонтерського руху в Україні. Їхні будівельні табори не лише допомагають відновити пошкоджені будівлі, але й сприяють соціальній згуртованості, розвитку місцевих громад та підвищенню рівня активності молоді. Їхня діяльність є прикладом ефективного використання волонтерського потенціалу для вирішення нагальних соціальних проблем.

Молодь з усієї країни та міжнародні волонтери за табір здатні подарувати громаді: відновлену школу, сучасний молодіжний простір, фельдшерський пункт чи нове помешкання для сотень українців, які втратили свій дім через війну.

Також БУР пропонує долучатись і до толоки тривалістю 1-3 дні, коли 10-20 місцевих жителів стають волонтерами на кілька днів у своїй громаді, аби зробити косметичний ремонт у важливих для громади просторах. БУР Толока – це також одноденна Всеукраїнська акція з прибирання зелених зон у своєму місті.

Окрім того, є можливість довгострокового волонтерства тривалістю від 3 місяців. Мета проєкту: розвиток спроможності молоді через підсилення локальних ініціатив та комплексного вирішення проблем в обраних громадах.

Пара волонтерів\ок працюватиме впродовж 3 місяців, реалізуюючи цінні для громади ініціативи і заходи в сфері роботи з молоддю. БУР забезпечує: стипендію, житло та методологічну підтримку

Завдяки благодійній допомозі БУР вдалось створити перший в Україні Центр Військового Лідерства «Люмос Максима» для майбутніх офіцерів Одеської Військової Академії, щоб зруйнувати стереотипи радянського навчання військових, адже ці молоді хлопці по закінченню 4-го курсу одразу йдуть на фронт. До створення Центру було долучено понад 150 волонтерів, які впродовж 5-ти заїздів були залучені до базових ремонтних та оздоблювальних робіт, малювання трьох муралів, створення трьох секцій для різного виду навчання і спілкування, укладання ламінату та створення 2-го поверху для самостійного навчання та розвантаження (рис. 2.2).

Рисунок 2.2 – Діяльність волонтерів БУР в Одесі, Центр Військового Лідерства «Люмос Максима»

Джерело: [16]

Адміністративні витрати покрились через благодійну допомогу, а будівельні матеріали були закуплені через донати, які висвітлювались в соцмережах і через публічних людей проєкту. На базі Центру створено додаткову систему освіти для майбутніх офіцерів. Команда сертифікованих фахівців передає знання з військового менеджменту, лідерства та тимбілдингу, кібербезпеки, просвіти та ідеології, розбудови патронатної служби. Волонтери з усієї України були максимально вмотивованими при створенні цього приміщення, адже розуміли, який вплив в майбутньому принесе включеність та

робота в цей об'єкт. Наразі Центр Військового Лідерства «Люмос Максима» активно діє і навчає нових майбутніх офіцерів.

Табір у Нововоскресенську, що на Херсонщині — перший табір, який реалізувався восени 2023-го року в межах проєкту «БУР Південь. Відбудова на деокупованих територіях Херсонщини та Миколаївщини». Тут волонтери відновлювали сільську раду, яка під час окупації була штабом російської армії. Крім того, об'єкт постраждав унаслідок уламків ворожого снаряду. Впродовж шести тижнів волонтери з різних міст України та з-за кордону мали змогу відчувати себе малярами, електриками, фасадниками чи штукатурами й проводили відповідні роботи, аби після відновлення сільська рада стала багатофункціональним приміщенням для громади: ЦНАПом, «пунктом незламності», гуманітарним штабом з додатковим приміщенням для поліцейського.

Перспективи розвитку волонтерства як альтернативного виду туризму в Україні є значними і мають потенціал для створення стійкого позитивного впливу на суспільство. Волонтерський туризм поєднує елементи подорожей з активною участю у соціальних та екологічних проєктах, сприяючи як особистісному розвитку учасників, так і покращенню життя місцевих громад. Розглянемо основні аспекти та перспективи розвитку цього напрямку в Україні.

1. Соціальний вплив.

Зміцнення громад: Волонтерські проєкти сприяють розвитку місцевих громад, покращуючи інфраструктуру, освіту, охорону здоров'я та екологію.

Підтримка вразливих верств населення: Волонтери можуть допомагати дітям-сиротам, людям похилого віку, особам з інвалідністю та іншим уразливим групам.

2. Економічний розвиток.

Залучення інвестицій: Волонтерський туризм може привабити міжнародні гранти та фінансування, сприяючи економічному розвитку регіонів.

Розвиток локального бізнесу: Волонтери використовують місцеві послуги та продукти, що підтримує малий і середній бізнес.

3. Екологічні ініціативи.

Збереження природи: Волонтерські проєкти зосереджені на захисті навколишнього середовища, включаючи посадку дерев, прибирання територій та збереження біорізноманіття.

Еко-туризм: Підтримка екологічно чистого туризму, який сприяє збереженню природних ресурсів та створює можливості для сталого розвитку.

4. Освітні можливості.

Підвищення рівня освіти: Волонтери можуть допомагати у навчальних закладах, проводити тренінги та майстер-класи для місцевих жителів.

Міжкультурний обмін: Волонтерський туризм сприяє культурному обміну та розумінню між різними народами.

5. Розвиток інфраструктури.

Відновлення будівель: Волонтери можуть брати участь у відновленні житлових будинків, шкіл, лікарень та інших важливих об'єктів.

Покращення громадських просторів: Створення та реконструкція парків, дитячих майданчиків, спортивних споруд.

6. Залучення молоді.

Активізація молоді: Волонтерство залучає молодих людей до активного громадянського життя, формує у них навички лідерства та співпраці.

Кар'єрні можливості: Досвід волонтерства може стати важливою частиною резюме та сприяти подальшому працевлаштуванню.

7. Промоція та популяризація.

Інформаційні кампанії: Проведення кампаній з популяризації волонтерського туризму через соціальні мережі, медіа, школи та університети.

Співпраця з туристичними агенціями: Розробка спільних програм з туристичними агенціями для залучення туристів-волонтерів.

Волонтерський туризм має великий потенціал для розвитку в Україні, сприяючи соціальному, економічному та екологічному розвитку країни. Інвестиції у цей напрямок можуть створити нові можливості для місцевих громад та підтримати стійкий розвиток. Важливою умовою успіху є співпраця

між громадськими організаціями, урядовими установами, бізнесом та міжнародними партнерами.

Щодо нормативного регулювання волонтерства в Україні, згідно ЗУ «Про волонтерську діяльність» [17], договір про провадження волонтерської діяльності укладають у письмовій формі, він має містити таку інформацію: опис волонтерської діяльності (завдання); період провадження волонтерської діяльності; права та обов'язки сторін; відповідальність за заподіяння збитків; умови розірвання договору.

Договір про провадження волонтерської діяльності обов'язково укладають:

1. за бажанням волонтера або його законного представника, якщо волонтер є особою віком від 14 до 18 років;

2. у разі надання волонтерської допомоги: для ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій техногенного чи природного характеру; Збройним силам України, іншим військовим формуванням, правоохоронним органам, органам державної влади під час дії особливого періоду, правових режимів надзвичайного або воєнного стану, проведення антитерористичної операції, здійснення заходів із забезпечення національної безпеки й оборони, відсічі та стримування збройної агресії рф.

Права та обов'язки у волонтерстві

Організації та установи, що залучають до своєї діяльності волонтерів, мають право: провадити діяльність з укладенням договору про провадження волонтерської діяльності з волонтером або без такого договору; отримувати кошти та інше майно для здійснення волонтерської діяльності; самостійно визначати напрями здійснення волонтерської діяльності; видавати волонтерам посвідчення, що засвідчують їхню особу й вид волонтерської діяльності в межах організації; відшкодовувати волонтерам витрати, пов'язані з наданням волонтерської допомоги; страхувати життя й здоров'я волонтерів на період провадження волонтерської діяльності відповідно до Закону України «Про страхування»; запрошувати іноземців та осіб без громадянства для

провадження волонтерської діяльності на території України, скеровувати громадян України за кордон для провадження волонтерської діяльності;

Організації та установи, що залучають до своєї діяльності волонтерів, зобов'язані: створювати для волонтерів безпечні й належні для життя та здоров'я умови здійснення волонтерської діяльності; здійснювати підготовку волонтерів; надавати волонтерам правдиву, точну й повну інформацію щодо змісту та особливостей провадження волонтерської діяльності; забезпечувати вільний доступ до інформації, яка стосується здійснення волонтерської діяльності організаціями та установами, що залучають до своєї діяльності волонтерів.

Волонтер має право на: належні умови здійснення волонтерської діяльності, зокрема на отримання правдивої, точної та повної інформації про порядок й умови провадження волонтерської діяльності, забезпечення спеціальними засобами захисту, спорядженням та обладнанням; зарахування часу здійснення волонтерської діяльності до навчально-виробничої практики в разі її проходження за напрямом, що відповідає здобуваній спеціальності, за згодою навчального закладу; відшкодування витрат, пов'язаних зі здійсненням волонтерської діяльності; інші права, передбачені договором про провадження волонтерської діяльності й законодавством.

Волонтер зобов'язаний: сумлінно та своєчасно виконувати обов'язки, пов'язані з провадженням волонтерської діяльності; у випадках, визначених законодавством, проходити медичний огляд і надавати довідку про стан здоров'я; за потреби проходити подальшу підготовку (перепідготовку); не допускати дій та вчинків, які можуть негативно вплинути на репутацію волонтера, організації чи установи, на базі якої провадиться волонтерська діяльність; дотримуватися правового режиму інформації з обмеженим доступом; у разі укладення договору про провадження волонтерської діяльності й одностороннього розірвання договору з ініціативи волонтера відшкодувати завдані прямі збитки, якщо це передбачено договором; відшкодувати майнову шкоду, заподіяну внаслідок здійснення волонтерської діяльності.

2.2. Створення та економічне обґрунтування програми волонтерського туру «Яскраве літо в Карпатах»

ГО «Яскрава країна» щоліта протягом останніх п'яти років організує дитячі мистецькі табори, як от «Яскрава країна в Трускавці», «Яскрава країна в Одесі» тощо. Пропонуємо створити волонтерську програму, яка би допомогла як у психологічній реабілітації дітей, так і в залученні волонтерів.

Волонтерська програма «Яскраве літо в Карпатах»

Період проведення: 25 червня 2023 р. - 12 серпня 2023 р.

Місце проведення: м. Трускавець, лікувально-оздоровчий комплекс «Сонячний».

Зміни: заплановано 3 зміни по 14 діб кожна, по 100 дітей в кожній зміні, заїзди починаючи з 5-го числа кожного літнього місяця.

Цільова аудиторія: діти з родин військових, діти з родин внутрішньо переміщених осіб (ВПО), діти з районів активних бойових дій.

Мета програми: забезпечення змістовного відпочинку, психологічна реабілітація дітей, соціалізація дітей-ВПО.

Основні заходи програми: відвідування дельфінарію, щоденні купання в басейні, арт-терапевтичні вечірні заходи, розмовний клуб англійської, патріотичне виховання:

Екскурсійна програма: оглядова екскурсія містом Трускавець, відвідування садиби Івана Франка, поїздка до фортеці «Густань».

Культурні заходи: концерти дитячого оркестру «Гармонія», виступи дитячого хореографічного колективу «Мрія».

Програма «Яскраве літо в Карпатах» є прикладом інтеграції волонтерських зусиль та туризму для підтримки дітей, які постраждали від війни. Вона поєднує відпочинок, культурно-просвітницьку роботу та психологічну реабілітацію, що сприяє всебічному розвитку та підтримці дітей в складні часи.

Обґрунтуємо необхідну кількість волонтерів. Так, для кожного загону із 20 дітей (всього 5 загонів із розподілом дітей по віку) передбачено: 1 керівник – менеджер ГО «Яскрава країна», 2 волонтерів – чергових по змінам.

На кожну зміну для проведення щоденних активностей також передбачено: 1 волонтер – дитячий психолог (10 групових консультацій на зміну), 1 волонтер зі знанням англійської на рівні не нижче B2, підтверженому міжнародним сертифікатом TOEFL, IELTS або FCE для проведення Speaking club (5 заходів на зміну), один волонтер-викладач фізичної культури та спорту для організації походів по хайкінговим маршрутам (4 заходи на зміну).

Основні заходи та необхідне залучення волонтерської праці.

Купання в басейні: 4 волонтери для забезпечення безпеки (по 2 на групу по 50 дітей).

Відвідування дельфінарію: 2 волонтери для організації та супроводу

Арт-терапевтичні заходи: 3 волонтери (1 арт-терапевт і 2 помічники)

Екскурсія містом Трускавець: 4 волонтери (2 групи по 50 дітей, 2 волонтери на групу)

Відвідування садиби Івана Франка: 4 волонтери (по 2 на групу)

Поїздка до фортеці «Тустань»: 4 волонтери (по 2 на групу)

Концерти та виступи: 4 волонтери для організації та координації

Адміністративні та допоміжні волонтери

Для організації медичного супроводу під час виїзних заходів необхідно залучити 2 волонтерів (медичних працівників). З метою організації логістика та координації груп окремо має буде залучено 3 волонтери.

Загальна кількість волонтерів на одну зміну: 34 особи. Ці вакансії будуть розмішені на онлайн-майданчику «Платформа» за півроку до організації заходу. За тиждень до проведення заходу буде організовано навчальний «Волонтер-кемп», де досвідченими менторами буде проведено підготовку майбутніх керівників загонів та іншого допоміжного персоналу для якісного проведення «Яскравого літа в Карпатах». За тиждень до початку зміни необхідно надати результати медичного огляду згідно із формою.

Волонтерам надається: безкоштовне проживання, харчування, вільний час – не менше 14 годин на добу. Облік робочого часу волонтерів ведеться за встановленою формою (рис. 2.3).

Табель обліку робочого часу волонтера
(для волонтерів, зареєстрованих відповідно до Закону № 198/2002 ЗС.
про волонтерську діяльність)

Дата	Час прибуття	Час від'їзду	Кількість годин	Захід	Підпис відповідальної особи

Ім'я та прізвище координатора/відповідальної особи: _____
Дата затвердження: _____ Підпис: _____

Рисунок 2.3 – Форма обліку робочого часу волонтера

Джерело: розроблено автором

Отже, для якісного проведення програми «Яскраве літо в Карпатах» на кожну зміну необхідно залучити 34 волонтери. Це забезпечить безпеку, координацію та організацію всіх запланованих заходів і дозволить створити сприятливі умови для відпочинку та реабілітації дітей.

Приклад програми першого навчального «Волонтер-кемпу» для волонтерів програми «Яскраве літо в Карпатах»

День 1: знайомство

8:00 – 9:00 — Приїзд та реєстрація учасників.

Привітання від організаторів.

Ознайомлення з програмою туру.

9:00 – 10:00 — Сніданок.

10:00 – 12:00 — Інтерактивна лекція про волонтерство.

Історія волонтерства в Україні та світі. Важливість та вплив волонтерської діяльності.

12:00 – 13:00 — Тренінг з командної роботи. Ігри на знайомство та формування команд. Вправи на розвиток довіри та співпраці.

13:00 – 14:00 — Обід.

14:00 – 16:00 — Екологічний проєкт: прибирання парку. Інструктаж з техніки безпеки. Збір сміття, сортування відходів.

16:00 – 16:30 — Перерва, перекус.

16:30 – 18:00 — Майстер-клас з переробки сміття. Виготовлення корисних речей з вторинних матеріалів.

18:00 – 19:00 — Вечеря.

19:00 – 21:00 — Вечір знайомств. Ігри, спілкування, обговорення вражень першого дня.

21:00 — Відбій.

Однак, для волонтерської програми «Яскраве літо в Карпатах» можуть існувати декілька ризиків, які варто враховувати для забезпечення її успішної реалізації.

1. Безпекові ризики. Можливі травми або нещасні випадки під час активностей, таких як купання в басейні або екскурсії. Ризики, пов'язані з транспортуванням дітей до місць проведення заходів.

2. Організаційні ризики. Недостатня кількість волонтерів для проведення всіх запланованих заходів. Зміни погоди, транспортні проблеми або інші фактори, що можуть вплинути на графік заходів. Недостатнє або неефективне спілкування між організаторами, волонтерами та учасниками.

3. Фінансові ризики. Недостатнє фінансування для забезпечення всіх необхідних ресурсів та заходів. Витрати, які не були передбачені в початковому бюджеті.

4. Соціально-психологічні ризики. Діти з родин військових та ВПО можуть мати психологічні травми, які потребують спеціального підходу та підтримки. Труднощі в адаптації дітей до нового середовища та колективу.

5. Правові ризики. Необхідність дотримання всіх юридичних вимог та норм щодо догляду за дітьми. Забезпечення наявності всіх необхідних дозволів та документів.

Запобіжні заходи передбачатимуть забезпечення медичного страхування для всіх учасників; навчання волонтерів під час тренінгів та інструктажів для волонтерів щодо безпеки та роботи з дітьми.

Для мінімізації фінансових ризиків необхідно розглянути грантове фінансування міжнародних та українських благодійних організацій, які підтримують соціальні проекти та ініціативи.

Серед міжнародних організацій необхідно виокремити UNICEF (United Nations Children's Fund) [18] – підтримка програм, спрямованих на покращення життя дітей, включаючи освіту, охорону здоров'я, соціальну підтримку; USAID (United States Agency for International Development) [19] – підтримка проектів у сфері охорони здоров'я, освіти, розвитку громадянського суспільства; Save the Children [20] – підтримка проектів, спрямованих на захист прав дітей, їх освіту та здоров'я; Open Society Foundations [21] – підтримка проектів у сфері освіти, охорони здоров'я, соціального захисту та прав людини.

Українські благодійні організації включають Міжнародний фонд «Відродження» – підтримка проектів у сфері прав людини, соціального захисту, розвитку громадянського суспільства; Український культурний фонд – підтримка культурних та мистецьких проектів, включаючи програми для дітей та молоді; Благодійний фонд «Карітас України» – підтримка соціальних проектів, спрямованих на допомогу дітям, людям похилого віку, ВПО, Українська Біржа Благодійності – платформа для залучення коштів на соціальні проекти, включаючи підтримку дітей та молоді.

Звернення до цих організацій за грантами може суттєво допомогти у фінансуванні програми «Яскраве літо в Карпатах», забезпечивши необхідні

ресурси для реалізації проєкту. Важливо підготувати детальну заявку, яка включатиме опис проєкту, цілі, очікувані результати та бюджет.

Забезпечення врахування всіх можливих ризиків та планування відповідних заходів допоможе зробити програму «Яскраве літо в Карпатах» успішною та безпечною для всіх учасників.

Отже, волонтерський туризм має великий потенціал для розвитку в Україні, забезпечуючи не тільки допомогу потребуючим, але й сприяючи патріотичному вихованню та культурному обміну. Волонтерський туризм стає дедалі популярнішим завдяки можливості поєднувати відпочинок з корисною діяльністю [22; 23]. Державна підтримка та стимулювання таких ініціатив можуть сприяти розвитку волонтерського туризму. Включення волонтерського туризму в освітні програми та шкільні заходи допомагає розвивати емоційний інтелект у молоді і сприяє кращій інтеграції.

ВИСНОВКИ І ПРОПОЗИЦІЇ

На основі досліджень, виконаних у кваліфікаційній роботі і спрямованих на виявлення особливостей організації волонтерського туризму в Україні, зроблено наступні висновки:

1. Як показало дослідження, одним із найефективніших напрямів співпраці сьогодні є розвиток спільних міжнародних соціальних проєктів із залученням волонтерів. Відповідно, туристи можуть подорожувати свідомо і залучатися до життя того маленького оригінального світу, куди вони подорожують. Соціально відповідальний туризм може бути внутрішнім (коли представники туристичної індустрії, окрім прибутку, спрямовані на соціально-культурну, екологічну та економічну трансформацію суспільства в межах регіону проживання) і зовнішнім (коли представники туристичної індустрії, крім прибутку, спрямовані на соціально-культурну, екологічну та економічну трансформацію суспільства в межах регіонів).

2. Було виявлено, що основна аудиторія волонтерського туризму – це студенти та молодь до 30 років, з активною громадянською позицією, часто зі знанням іноземних мов. Саме вони складають основу волонтерського туризму.

3. Проаналізовано фінансову діяльність ГО «Яскрава країна» за 2021-2023 рр.. В 2023 році відбулась зміна обсягу дебіторської заборгованості на 26,50 тис. грн, це значне збільшення, також спостерігаємо значне збільшення грошових коштів на 214,30 тис. грн. Зростання доходу в 2023 році на 5104,50 тис. грн, що свідчить про суттєве покращення продажів або послуг, проте це відбулось паралельно зі значним зростанням витрат на закупівлю послуг. В цілому це свідчить про активізацію діяльності ГО «Яскрава країна» в 2023 році. Основний приріст відбувся за рахунок зростання дебіторської заборгованості та грошових коштів. Чистий дохід суттєво зріс, як і собівартість реалізованої продукції. Організація покриває всі свої витрати доходами.

4. Станом на початок 2023 року згідно з даними Міністерства соціальної політики України, налічується 1375 зареєстрованих громадських організацій,

що залучають осіб до впровадження волонтерської діяльності на території України. Кількість громадських організацій зростала щороку, з 89933 у 2021 році до 95757 у 2023 році, з темпом приросту 3.46% за 2022 рік та 6.48% за 2023 рік. Це свідчить про зростання громадської активності в країні. Області з найбільшим темпом приросту (2023/2021): м. Київ: 10.77%, Хмельницька: 9.42%, Чернівецька: 9.25%, Рівненська: 8.52%, Вінницька: 8.29%. Області з найменшим темпом приросту (2023/2021): Донецька: -0.91%, Луганська: -1.91%, Херсонська: 0.31%, Миколаївська: 3.04%, Житомирська: 3.33%.

5. Визначено, що суть волонтерського туризму в період воєнного часу – персональна адресна допомога постраждалим, можливість проявити емпатію. Це може бути особиста доставка та передача матеріальної допомоги, фізична допомога у відбудові зруйнованого чи пошкодженого житла цивільного населення, а також допомога вимушено переселеним громадянам, які втратили житло та майно та переїхали в інші, більш безпечні регіони України. Українська туристична компанія «Загор'є» задекларувала безпосередню комунікацію із закордонними партнерами та організацію волонтерських турів, відповідно до заявлених потреб постраждалих, задіявши для цих цілей власний волонтерський портал. ГО «Будуємо Україну Разом» (БУР) зосереджена на волонтерській діяльності, зокрема на організації будівельних таборів. Їхні табори проводяться в різних регіонах України, де волонтери допомагають відновлювати будинки, школи та інші об'єкти соціальної інфраструктури.

6. Запропоновано створити волонтерську програму, яка би допомогла як у психологічній реабілітації дітей, так і в залученні волонтерів «Яскраве літо в Карпатах». Період проведення: 25 червня 2023 р. - 12 серпня 2023 р. Місце проведення: м. Трускавець, лікувально-оздоровчий комплекс «Сонячний». Заплановано 3 зміни по 14 діб кожна, по 100 дітей в кожній зміні, заїзди починаючи з 5-го числа кожного літнього місяця. Цільова аудиторія: діти з родин військових, діти з родин внутрішньо переміщених осіб (ВПО), діти з районів активних бойових дій. Мета програми: забезпечення змістовного відпочинку, психологічна реабілітація дітей, соціалізація дітей-ВПО.

7. Розраховано потребу у волонтерах для проведення програми. Загальна кількість волонтерів на одну зміну: 34 особи. Ці вакансії будуть розмішені на онлайн-майданчику «Платформа» за півроку до організації заходу. За тиждень до проведення заходу буде організовано навчальний «Волонтер-кемп», де досвідченими менторами буде проведено підготовку майбутніх керівників загонів та іншого допоміжного персоналу для якісного проведення «Яскравого літа в Карпатах».

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Bezuhla L., Herasymenko T., Bieloborodova M. Volunteering and volunteer tourism: challenges and realities. *Green, Blue and Digital Economy Journal*. 2022. № 3(2). P. 1-8. <https://doi.org/10.30525/2661-5169/2022-2-1>
2. Белобородова М. Соціальна відповідальність закладів індустрії гостинності в Україні: ретроспективний аналіз. *Економічні горизонти*. 2023. № 3(25). С. 36–46. [https://doi.org/10.31499/2616-5236.3\(25\).2023.286654](https://doi.org/10.31499/2616-5236.3(25).2023.286654)
3. Безугла Л.С., Белобородова М.В., Герасименко Т.В. Формування інклюзивно-реабілітаційного туризму в Україні. *Інновації та технології в сфері послуг і харчування*. 2022. № 2 (6). С. 20-25. [https://doi.org/10.32782/2708-4949.2\(6\).2022.5](https://doi.org/10.32782/2708-4949.2(6).2022.5)
4. Безугла Л.С., Куваєва Т.В., Андрусів У.Я. Формування інклюзивного туризму територіальних громад як забезпечення соціально-відповідального маркетингу територій. Науковий вісник Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу. Серія: *Економіка та управління в нафтовій і газовій промисловості*. 2022. № 1 (25) С. 138-145 <https://eung.nung.edu.ua/index.php/ecom/article/view/387>
5. Безугла, Л., Куваєва, Т., Герасименко, Т. Проблеми та перспективи розвитку інклюзивного туризму в Україні та Європі. 2022. *Економіка та суспільство*. № 43. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-43-3>
6. Миронець Д. Волонтерський туризм: проблеми, пошуки, перспективи. Матеріали III Всеукраїнської науково-практичної конференції «Сучасні тенденції розвитку туризму». Частина II. Миколаїв: ВП «МФ КНУКІМ», 2015. 145 с. С.66-67
7. Офіційний сайт компанії «G Adventures» URL: <https://www.gadventures.com/>
8. Офіційний сайт компанії «Discover Corps». URL: <https://discovercorps.com/>
9. Офіційний сайт ГО «Українська волонтерська служба». URL:

<https://volunteer.country/>

10. Офіційний сайт платформи «Волонтерство в Україні». URL: <https://platforma.volunteer.country/>

11. Державна служба статистики України. Кількість активних підприємств за регіонами України та видами економічної діяльності. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/>

12. Офіційний сайт ВМГО «АЙСЕК в Україні». URL: <https://aiesec.ua/>

13. Opendatabot. Сторінка громадської організації «Яскрава країна». URL: <https://opendatabot.ua/c/35862919>

14. Clarity-project. Сторінка громадської організації «Яскрава країна» URL: <https://clarity-project.info/tenderer/35862919>

15. Офіційний сайт громадської організації «Яскрава країна». URL: <http://surl.li/urinm>

16. Офіційний сайт ГО «БУР». URL: <https://www.bur.org.ua/volonteryty/>

17. Верховна Рада України. Закон України «Про волонтерську діяльність» (зі змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3236-17#Text>

18. . Офіційний сайт UNICEF (United Nations Children's Fund). URL: <https://www.unicef.org/eca/>

19. Офіційний сайт USAID (United States Agency for International Development). URL: <https://www.usaid.gov/>

20. Офіційний сайт Save the Children. URL: <https://www.savethechildren.net/>

21. Офіційний сайт Open Society Foundations. URL: <https://www.opensocietyfoundations.org/>

22. Бессонова С.І, Белобородова М.В. Аналіз туристичного потенціалу України. Ефективна економіка. 2024. № 3. <https://doi.org/10.32702/2307-2105.2024.3.38>

23. Белобородова М.В., Хаджинова О.В., Белопольський М.В. Стратегії соціально відповідальної взаємодії бізнесу із зацікавленими сторонами. Економічний вісник Дніпровської політехніки. 2022. №4. С. 115-121. <https://doi.org/10.33271/ebdut/80.115>

ГО "ЯСКРАВА КРАЇНА"

Витяг з Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань на 23.06.2024 14:09:33

Повна назва: ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ "ЯСКРАВА КРАЇНА"

Код: 35862919

Реєстраційний номер: 12241020000042259

Дата реєстрації: 14.04.2008

Адреса: Україна, 49000, Дніпропетровська обл., місто Дніпро, Ж/М Тополя - 2, будинок 28, корпус 2, квартира 40

Статус: зареєстровано

Керівник: Обласова Ольга Ігорівна

Представник: Обласова Ольга Ігорівна

Засновник: Обласова Ольга Ігорівна

Адреса: Україна, 49000, Дніпропетровська обл., місто Дніпро, Ж/М ТОПОЛЯ - 2, будинок 28, корпус 2, квартира 40

Засновник: Супрун Наталія Іванівна

Адреса: Україна, 49000, Дніпропетровська обл., місто Дніпро, ПРОСПЕКТ МИРУ, будинок 19, квартира 69

Засновник: Співаковська Олена Яківна

Адреса: Україна, 49000, Дніпропетровська обл., місто Дніпро, ВУЛИЦЯ ПОГРІБНЯКА, будинок 18 В, квартира 1

Статутний капітал: не вказано грн

Види діяльності

Основний:

- 94.99 Діяльність інших громадських організацій, н.в.і.у.

Контактна інформація

Телефон: 380563742848

Дані про взяття на облік

Органи статистики:

Назва: ДЕРЖАВНА СЛУЖБА СТАТИСТИКИ УКРАЇНИ

Дата: 16.04.2008

Ідентифікаційний код: 37507880

Реєстр платників податків:

Назва: ГОЛОВНЕ УПРАВЛІННЯ ДПС У ДНІПРОПЕТРОВСЬКІЙ ОБЛАСТІ, ШЕВЧЕНКІВСЬКА ДПІ (ШЕВЧЕНКІВСЬКИЙ Р-Н М.ДНІПРА)

Дата: 15.04.2008

Ідентифікаційний код: 44118658